

तःभुखाचया हसना स्वनिगःयात न्हूगु यायेनु

डा. सुवन् वज्राचार्य
जापान

भीगु बुद्धि, सहलह व मंकाः कुतः याये फत धाःसा, भीगु देश न्हापासिबें आरामदायी, भुखाचं मथीगु शक्तिशालि छँ, भवन नापं सहर दयेकैज्यू । थुकी भीगु थाय् बाय्या साइज लना स्वयैबलै "मंकाछँ" या संकल्पं क्रीत यक्व ज्या वयेफु ।

पुलावंगु दँया बछला (बैसाख) य् ब्वःगु तःभुखाचं स्यंकूगु भीगु छँ, देगः, बहा, बही व व तःभुखाचं ज्यान काःगु द्रलँद्वलया नेपामितय्गु मूवंगु ज्यान, उकिंयानाः उसाँय् मदेका च्वने माःगु, देसय् सरकार दुसां "मसनीगु ल्हाः" थँ नेपामितय्त ज्या मवःगु सरकार, राहतया लागी विदेसं खर्ब खर्ब डलरया ग्वाहालि वःसां पीडिततय्गु ल्हाती जाकि १ किलो व चाउचाउ २ पुरि हे काये खंपि दुला मदुला धैगु खँ न्येनेबले तःभुखाचंला नेवाःमितय्त तःधंगु महाबिनासहे यानाब्यूगु खनेदु । अय् नं थ्व देया सुपुत्र बुद्धयागु "उप्पाद वय धम्मिनो" धैगु उपदेस लुमंकेगुसा, गथे उत्पादन (जन्म जूगु) छुं बस्तु दुसा स्येनावनीगु उकीया स्वभाव खः" अथेहे भीगु देसय् उत्पादन जूगु छँ, देगः, बहाः, बही व मनूत छथ्वःया नास जुया वन । थ्व सत्ययात थुइकाः मदया वंपि यःपि परिवारयात सुखावती भुवनय् बास लायेमा धकाः मनंतुसँ, स्यंगु भवनयात हानं थनेगु कुतः भीसँ यायेमाःगु दु, यायेनं फु । भीके उलि शक्ति तनावंगु मदुनि । अय् नं न्हापाथँ दुनावंगु भवनयात न्हापाथँ हे दयेकेगुलाकि, २१ सदीयात ल्वयेक ताःआयू दनाच्वनीगु जक मखुसे मनूतेत न्हापासिबे आरामदायी कथं च्वनेजीक छँ दनेगु लाकि धकाः बाँलाक बिचाःयायेगु आवश्यकता दु । थ्व खँय् निम्ह स्वम्ह इन्जिनियरतय्गु छ्याताकथं मंका छँ दयेकाः च्वनेगु निर्णय याःगु न्येनेदयाः लसता वयेका च्वना । थ्व ज्या तसकंहे बाँलागु ज्या जुयेफु । नापं, छगू त्वाःयापिसं मेगु त्वाःनापनं सहलह दयेकाः समन्वय् यानाः भीगु पुलांगु सहर स्वनिगः छगुलिहे भीगु जक मखुसे भी मचाखाचातय्त याउँक च्वने

जीक दयेके फत धाःसा लुँई नस्वाः तनेगु जुइ ।

जापानया दसू

जि च्वना च्वनागु जापानय् भुखाचं याःगु नोक्सान व जापानया मनूतसँ हानं पुनपलिस्थायागु उमिगु सहरया दसू भीसँनं लाना कायेफुसा भीगु देसनं हानं पुनपलिस्था यायेज्यू थँ ताः । जापान धैगु देसय् भुखाय् मब्वगु न्हिहे मदु धाःसां ज्यू । अय् नं सेल्लाक दयेका तःगु उमिगु छँ, भवन दूगु सहर ध्वस्त यानाब्यूगु निगु तःजिगु भुखाचया इतिहास जिं थःमं अनुभव यानागु दु । छगू, सन् १९९५ जनवरी १७ कुन्हु सुथ न्हापां ब्वःगु भुखाचं ६४३४ म्हेसिगु ज्यान कयाबिल । क्यानाडा देसया बराबर जूगु कोबे सहरया अर्थ शक्ति ध्वस्त याना बिल । अय् नं मेहनतदुपि जापानया मनूतसे न्यादँ लिपा थःगु सहर हानं पुनः निर्माण याःगु जक मखुसे, न्हापासिबें सुविधां जाःगु बासस्थानया सहरकथं हिलाः केनाबिल । उलिजक मखु सन् २०११ मार्च ११ कुन्हु फुकुशिमा धैगु सहर व उकिया छचाखेरं ब्वःगु भुखाचं १५,८९१ म्हेसिगु ज्यान कयाबिल । फुकुशिमाया न्यूक्लियर प्लान्टयात ध्वस्त जक याःगु मखुसे उकिँ पिहां वःगु न्यूक्लियरं यानाः लखँ मनूतसे थःगु छँबुँ तोतेमाल । उलिजक मखु, २०० किलो मिटरं ताःपागु तोक्यो सहरं च्वंपिँ मचाखाचातेतहे ल्वगि याना बिल । थ्वहे उपद्रव यानाः उबले निदँ दुम्ह बाबुयात बचे यायेत जिमिसं तोक्यो सहर यात तोता वयागु जुल । अय् नं थौं फुकुशिमा इलाका नापं लिकलागु सहरत पुनपलिस्थाया ज्या न्ह्याका च्वंगु दु ।

थुज्वःगु उपद्रव, नोकसानत लिसे भीगु नेपालदेसय् ब्वःगु भुखाच तःधंगु मखु । अयनं शक्तिहीनगु अर्थतन्त्रया भीगु नेपाल देसयात जापान लिसे दाना स्वयेगु उलि पायेछि जुइ मखु । अयनं मनूया शक्ति, इच्छाया, आकांक्षा लना स्वयेबले, भी नेवाःत (नेपाःमित) सुनापं क्वय् लागु जिं मखना । उकीं, कुतःयात धाःसा भुखाचं स्यंकूगु भीगु देस भीसँ हानं थनेफु, हानं दनेफु, पुनपलिस्था यायेफु । उलिजक मखु, भीगु बुद्धि, सहलह व मंका कुतः यायेफत धाःसा, भीगु देश न्हापासिबे आरामदायी, भुखाचं मथीगु शक्तिशालि छँ, भवन नापं सहर दयेकेज्यू । थुकी भीगु थाय् बाय्या साइज लना स्वयेबले "मंकाछँ" या संकल्पं भीत यक्व ज्या वयेफु ।

मंकाछँया संकल्प

मंकाछँया संकल्प धैगु न्हूगु बिचाः मखु । भी पूर्वजपिसं बिचाःयानाः दयेकाः ल्यंका थकूगु वास्तुकला खः । अयनं भी माँअबु सिनावना मंकाकथं दयेकातःगु छँयात केक् तायेथँ तानाः धस्वाका तल । अले दुनेमागु छँ दुनावन । अयनं थ्व हे संकल्पयात भचा पाकाः न्हूकथं अपार्टमेन्ट अन्क्लेव् (Apartment Enclave) दयेके फत धाःसा, भीगु स्यंगु छँ, देगः बहाः बहीयात न्हूकथं पुनर्जन्म बियेफु । व जक मखु भी सकसितँ न्हूगु छँया न्हूगु आत्मसन्तोष इना कायेफु ।

अपार्टमेन्ट अन्क्लेव्

अपार्टमेन्ट अन्क्लेव् धैगु दसूकथं कनेगुसा व बहाः, बहीया स्वरूप खः । थौं कन्हे थाय् थासय् बहाः बही मधाःसां अपार्टमेन्ट क्याम्प दयेका च्वनीगु ब्यबस्था यक्व दये धुंकल । थुकीयात भतीचा एड्वान्स् यायेफत धाःसा

भीगु पुलांगु तजिलजिकथं दयेकातःगु छँयातहे न्हूकथं दयेके ज्यू । छगु दसूकथं, यँया हनुमान ध्वाका लिक्क लाःगु मखन वा मखँबहा, मखँ बहीयात दथुइलाक तया बिचाः यायेगुसा, व बहाः बहीया लागयात पेखेरं चकंकेज्यू । म्होजूसा आःया लागु सिबे दोब्बर जक जूसां तःधं यायेज्यू । थथे तःधं यायेबले वनीगु जग्गाया पलेसा अपार्टमेन्ट दयेकाः इना बियेज्यू । मखँबहायातनं वहे संकल्प कथं तःधं यायेज्यू । वंगलनिसे यतखा तक्क वनीगु लँ तब्बाला याना मरु वनेगु लँ तबाला यायेज्यू । अथे यायेबले वनीगु जग्गाया पलेसा अपार्टमेन्ट बियेज्यू । थ्व लागया दथुइ, व्यापार यायेगु थाय् दकले क्वय् वा मखँया सूपरमार्केटथँ तल्ला पतिकँ पसः तयेगु । अयनं व्यापार भवन व च्वनेगु भवन अलग्ग यायेगु जक मखुसे लागहे व्यापार व च्वनेगु अलग्ग याये फयेकेज्यू । थथे अलग्ग जुल धाःसा व्यापारं वैगु अनावस्यक लिक्ककथं भीगु भास, तजिलजियात जुइगु हानि मदेकेफु । च्वनेगु थाय्यात सुरक्षित यायेफु ।

लः, मत व ग्यास

मनूतय्त थःगु जीवन याउँक हनेत मदेक मगागु थीथी बस्तुतय् दथुइ, लः, मत व ग्यास मदेक मगाये धुंकल । थ्व सुबिधानं थीथी लागाय् अलग्गहे प्रबन्ध यायेज्यू । थुकीयात माःगु, ज्ञान, सहलह भीगु लागापतिकं दयेके फत धाःसा, लः अड्डा, मत अड्डा वा ग्यास पसलय् वना कारे धकाः विन्ति याः वने मालीमखु । थुकीया मेगु अर्थ खः थःगु छँ थःपिसं दनेथँ, थःगु त्वाः, लागु थःगु सहर थःपिसं हे दनेमाल, दनेफु धैगु हसना खः । थथे त्वालत्वाः भीसँ दयेके फत धाःसा स्यंगु भीगु स्वनिगःयात न्हूगु यायेफु । थ्वहे हसना मखुला तःभुखाचं भीत थुगुसी ब्यूगु?

डा. सुवन् वज्राचार्य नेपाल अध्ययन मण्डल जापान (www.nepal-lipi.com) या नायः स्वः । नै.सं. १९०४ न्हूदँ (सन् १९८४.१०.२५) फुन्हु न्हयाफूगु लैरिवा श्रीलंकाया नेपालभास ज्याभवः निसँ, "मिडियाय् नेपालभास छ्येलैगु" व "नेपालभास नेपाललिपिं छ्येलैगु" अभियानय् संलग्न जुसे वंगु दँय् "नेपाल सरकारया भास नीति व नेपालभास छ्येलामि" या बारे यांःगु अध्ययनयात जापानया ट्सुकुबा हलिं ब्वनैकुथिं (University of Tsukuba, Japan) "अन्तर्राष्ट्रीय लोकनीतिया बिद्याबारिधि" (Ph.D. in International Public Policy) उपाधि लःल्हागु दु ।